

Nr. 14, 4. marts. 2009

Deltid årsag til mangel på pædagoger og sygeplejersker, side 1

Afghaneres beskæftigelse indhenter øvrige indvandreres, side 3

10 pct. af alle unge er marginaliserede eller i risiko for at blive det, side 5

Deltid årsag til mangel på pædagoger og sygeplejersker

Over halvdelen af alle pædagoger og sygeplejersker er ansat på deltid i det offentlige. Var de lige så ofte på fuld tid som folkeskolelærere, ville det offentlige hverken mangle pædagoger eller sygeplejersker.

Knap 23.000 ud af godt 39.000 pædagoger i det offentlige, det vil sige 57 procent, er ansat på nedsat tid. Næsten lige så stor en andel af de 33.000 offentligt ansatte sygeplejersker – nemlig 55 procent – er ansat på deltid.

Blandt folkeskolelærere er mønstret noget anderledes. Her er det kun 14 procent deltidsansat.

Andel deltidsansatte november 2008, udvalgte stillingsbetegnelser

	Andel deltidsansatte
Pædagog	57 pct.
Sygeplejerske	55 pct.
Folkeskolelærer	13 pct.

Kilde: LOPAKS, Den fælleskommunale løndatabase.
Note: Tabellen omfatter den aftalte månedlige arbejdstid for månedslønnede folkeskolelærere, pædagoger i daginstitutioner mv. og sygeplejersker i regionerne. Ledende personale m.v. indgår ikke.

Samtidig med, at deltidsansættelse er udbredt blandt pædagoger og sygeplejersker, har regioner og kommuner vanskeligheder med at få arbejdskraft til disse områder.

Forgæves rekrutteringer i 2. halvår 2008, udvalgte stillingsbetegnelser

	2008
Pædagog	1.188
Sygeplejerske	1.051
Folkeskolelærer	249

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen, Rekruttering 2. halvår 2008.

Hvis deltidsfrekvensen blandt pædagoger og sygeplejersker kom ned på samme niveau som blandt skolelærere, ville der hverken være problemer med at rekruttere pædagoger eller sygeplejersker i den offentlige sektor.

Var den gennemsnitlige aftalte arbejdstid blandt pædagoger på højde med folkeskolelæreres, ville det øge arbejdsstyrken med, hvad der svarer til mere end 2.000 ekstra pædagoger.

Tilsvarende ville sygeplejerskernes arbejdsstyrke blive øget med mere end 2.000 fuldtidspersoner, hvis deres aftalte gennemsnitlige arbejdstid var den samme som skolelærernes.

Det er mere end rigeligt til at afhjælpe det offentliges akutte rekrutteringsproblemer.

Ifølge Bent Hansen, der er formand for Danske Regioner, giver de mange

deltidsansatte håb om, at problemet med mangel på sygeplejersker kan løses.

”Det er voldsomt, at så mange arbejder på deltid, og set med vores øjne ligger løsningen jo lige for. At flere skal arbejde på fuld tid,” siger Bent Hansen.

Siden 1. oktober 2008 har sygeplejersker med mere end 29 timers ugentlig ansættelse haft ret til at komme på fuld tid, hvis de ønsker det. Regionerne kan ikke sige nej, hvis en deltidsansat ønsker fuld tid. Det er altså en frivillig beslutning, når sygeplejersker vælger at arbejde på deltid.

Bent Hansen angiver, at selv om en del sygeplejersker arbejder ud over den aftalte arbejdstid, så ligger deres arbejdstid stadig lavt.

”Der er nogle sygeplejersker, der har bijob og overarbejde, men det er de jo ikke den

eneste faggruppe, der har. Selv om man tager højde for sygeplejerskernes overarbejde og bijob, er der stadig et stykke op til fuld tid, og deres arbejdstid er stadig lavere end folkeskolelærernes – endda uden lærernes overarbejde og bijob er regnet med,” siger Bent Hansen.

Deltidsansættelse populært i det offentlige

Det er ikke kun pædagoger, sygeplejersker og folkeskolelærere, der er ansat på deltid i den offentlige sektor. Ser man på alle månedslønnede i kommuner og regioner, er det godt 40 procent, der er ansat på nedsat tid.

Den gennemsnitlige ansatte i kommuner og regioner er ansat omkring 34 timer om ugen. Blev dette øget til 37 timer ugentligt, ville det øge arbejdsstyrken med omkring 45.000 personer.

Afghaneres beskæftigelse indhenter øvrige indvandreres

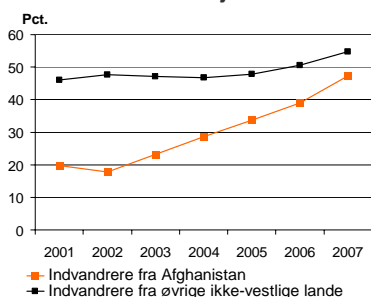
Afghanere i Danmark er blandt dem, der har haft allerstørst glæde af de seneste års stigning i beskæftigelsen. I 2007 var fem ud af ti afghanere i job. Tilbage i 2001 var det færre end to ud af ti.

De knap 7.000 voksne indvandrere og efterkommere fra Afghanistan kommer fra et af verdens mest krigshærgede lande. For blot seks år siden var færre end en femtedel i beskæftigelse. Men siden da har afghanere haft så stor beskæftigelsesfremgang, at de nu i høj grad ligner andre ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

I 2007 var det nemlig 47 procent af afghanerne, der var i beskæftigelse. Det er tæt på niveauet blandt øvrige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, hvor 55 procent var i beskæftigelse.

Det er – som nævnt – en markant udvikling på ganske få år. Tilbage i 2001 var under 20 procent af afghanerne beskæftigede. Det var langt under niveauet på 46 procent blandt de øvrige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

Andel af indvandrere i job

Kilde: Specialkørsel fra Integrationsministeriet på RAS-statistikken.
 Note: Tallene omfatter både indvandrere og efterkommere i alderen 16-64 år.

Ifølge dansk-afghanske Asma Barlian, der er bestyrelsesmedlem i den danske

Afghanistankomite, er der en god forklaring på, at beskæftigelsen blandt afghanere startede på et meget lavt niveau.

"Lige efter årtusindskiftet voksede antallet af dansk-afghanere i alderen 16-64 år meget kraftigt. Og det varer noget tid inden nyankomne finder fodfæste på arbejdsmarkedet," siger Asma Barlian.

Asma Barlian er glad for, at afghanerne nu klarer sig næsten lige så godt som andre indvandrere. Og hun er ikke i tvivl om, at afghanerne vil klare sig endnu bedre fremover.

"Afghanere har ikke så store kulturelle udfordringer som en del andre indvandernationaliteter. Vi har for eksempel ikke tradition for et fastlåst kønsrollemønster, hvor kvinderne skal gå hjemme," siger Asma Barlian.

Hun tilføjer, at hun også tror, at det har betydning for beskæftigelsesudviklingen, at mange afghanske indvandrere tidligere har været en del af den afghanske bybefolkning.

"Det er klart en fordel for integrationen, hvis man i sit hjemland boede i en storby med tradition for uddannelse. Så er det nemmere at lære at begå sig i det danske samfund," siger Asma Barlian.

Også andre nationaliteter rykker

Ikke kun afghanere havde en meget lav beskæftigelse i 2001. Det gjaldt for eksempel også somaliere og irakere. Indvandrere fra disse to lande udgør sammen med afghanerne omkring 15 procent af indvandrerne fra ikke-vestlige lande.

Ser man på de nævnte nationaliteter under ét, var 19 procent i job i 2001. En andel, der var steget til 39 procent i 2007. Denne beskæftigelsesstigning er markant større end den samlede stigning for ikke-vestlige indvandrere.

Dermed tegner der sig et mere generelt billede af, at de beskæftigelsesmæssigt svageste indvandernationaliteter i højere grad kommer til at ligne andre ikke-vestlige indvandrere.

Definition af beskæftigelse

I Danmarks Statistiks Registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) er man defineret som beskæftiget, blot man har én times beskæftigelse i den sidste uge i november det foregående år. Man defineres altså som værende beskæftiget i 2007, hvis man har været beskæftiget i mindst én time i den sidste uge af november 2006.

RAS-statistikken er omlagt, så der er et mindre databrud i 2003. Databruddet betyder, at den samlede beskæftigelse faldt med omkring 0,5 procent.

10 procent af alle unge er marginaliserede eller i risiko for at blive det

Mange børn og unge er marginaliserede eller i risiko for senere at blive marginaliserede. For personer under 30 år gør det sig gældende for hele en ud af ti.

Der er i alt knap 2 millioner personer i Danmark under 30 år. Ca. 180.000 af disse er marginaliserede eller i risiko for at blive det, hvilket vil sige ca. hver tiende.

Et barn på under 16 år er i denne sammenhæng defineret som marginaliseret eller potentielt marginaliseret, hvis den ene eller begge forældre ikke har nogen tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det gør sig gældende for ca. 120.000 børn, at en eller begge forældre står uden for arbejdsmarkedet – forstået sådan at personen ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det kan eksempelvis være førtidspensionister eller kontanthjælpsmodtagere med særlige barrierer for arbejdsmarkedet.

Unge mellem 16 og 29 år, der hverken er på arbejdsmarkedet eller under uddannelse, er ligeledes defineret som værende marginaliserede eller i risiko for at blive det. Det gør sig gældende for knap 60.000 personer.

Personer under 30 år der er marginaliserede eller i risiko for at blive det

	Antal personer	Marginaliserede eller i risiko	Procent
Under 16 år	1.039.229	121.466	12 %
16-29 år	831.308	57.201	7 %
I alt	1.870.538	178.667	10 %

Kilde: Integrationsministeriets Udlændingdatabase i Danmarks statistik.
Note: Tabellen omfatter antallet af personer med dansk eller ikke-vestlig baggrund.

Forældrene skal være rollemodeller

Mogens Schjødt er leder af Ungdommens Uddannelsesvejledning Horsens Hedensted og har stor erfaring med vejledning af marginaliserede unge. Han mener, at det er afgørende for børn og unge, at deres forældre er nogle gode rollemodeller.

"Al erfaring fra vejledningen af unge viser, at forældre spiller en afgørende rolle i børn og unges valg af uddannelse og erhverv. Hvem er ellers den nærmeste at tale med herom? Det er vigtigt at have tydelige rollemodeller og voksne, der via netværk og samspil i arbejds- og fritidslivet er klare pejlemærker for og en støtte i unges identitetsdannelse."

Nytænkning er nødvendig

Det er altafgørende, at alle unge får en uddannelse, mener Mogens Schjødt, men han mener, at der skal tænkes i nye baner for at sikre at målet nås.

"Det er afgørende med uddannelse, men mere af det samme fører ikke til målet. Det handler om at skabe nye veje, hvilket

der arbejdes med i Horsens og Hedensted.”

Et af de nye tiltag der arbejdes med i kommunen er 'job med uddannelsesperspektiv', hvilket ifølge Mogens Schjødt er relevant for ca. 10 % af en ungdomsårgang.

”De har brug for at blive afklaret om sig selv, muligheder på arbejdsmarkedet og i uddannelse via et job, hvortil der knyttes en vejledning om uddannelse og erhverv. Disse job med uddannelsesperspektiv etableres i et tæt samarbejde mellem lokale organisationer, virksomheder, jobcenter og UU-center. Desuden inddrages de unges forældre også, hvis det vurderes relevant.”

Mogens Schjødt har flere yderligere bud på hvordan, der kan rettes op på statistikkerne.

”Vejledningen viser, at det netop er i overgange at unge falder igennem. Derfor er det et fortløbende indsatsområde at forbedre overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse, fra skole til job/læreplads etc. Her kunne man gøre brug af mentorer, brug af uddannelsesplan og jobplan, screening før start på ungdomsuddannelse for unge

med særlige behov, og eksempelvis møde på ungdomsuddannelser mellem uu-vejleder og den unge.”

Afgørende at løse problemerne

De mange marginaliserede unge er en af de største udfordringer for samfundet i dag, og det er afgørende med en løsning, mener Mogens Schjødt.

”Det er en tikkende bombe under det danske samfund – og den største udfordring nu og i fremtiden! Skal Danmark klare sig i en globaliseret verden og derved sikre grundlaget for udvikling af den danske velfærdsmodel, er det afgørende, at alle tager del i og ansvar for at imødegå denne udvikling. Her mener jeg særligt, at de unge under 30 år får de nødvendige erhvervsmæssige kompetencer til via uddannelse og job at få fast fodfæste i uddannelses-, arbejds- og samfundslivet.”